

MUNI
MED

Řízení, ekonomie a právo

Zdravotnické právo a etika zdrav. povolání

BLEP061p
MRPE0411
období: jaro 2022

Ústav veřejného zdraví LF MU
Alena Tobiášová

**Občanskoprávní odpovědnost
při poskytování zdravotních služeb
(zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)**

odpovědný subjekt

- za škody a za újmy na zdraví
vzniklé v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb
je odpovědným subjektem (občanskoprávní odpovědnost !)
- poskytovatel zdravotních služeb (právnícká nebo fyzická
osoba)

prevence

- Vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života, je každý povinen počínat si při svém konání tak, aby nedošlo k nedůvodné újmě na svobodě, životě, zdraví nebo na vlastnictví jiného.
- Povinnost zakročit na ochranu práv jiného má každý, kdo má kontrolu nad nebezpečnou situací.
- Stejnou povinnost má ten, kdo může podle svých možností a schopností snadno odvrátit újmu.

porušení dobrých mravů

- škůdce,
který poškozenému způsobí škodu
úmyslným porušením dobrých mravů,
je povinen ji nahradit

porušení zákona

Povinnost k náhradě škody:

- škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného
- škůdce, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti, která takové právo chrání

porušení smluvní povinnosti

poruší-li strana povinnost ze smlouvy,
nahradí škodu z toho vzniklou

- druhé straně
- osobě, jejímuž zájmu mělo splnění sloužit

škoda způsobená věcí

kdo je povinen někomu něco plnit a použije při tom **vadnou věc**

- nahradí škodu způsobenou vadou věci
- to platí i **v případě poskytnutí zdravotnických, sociálních, veterinárních a jiných biologických služeb**
- nevztahuje se na nesprávně zvolenou věc
- způsobí-li škodu věc sama od sebe, nahradí škodu ten, kdo nad věcí měl mít dohled. (Ize se zprostit)

škoda způsobená informací nebo radou

Kdo se hlásí jako příslušník určitého stavu nebo povolání k odbornému výkonu nebo jinak vystupuje jako odborník

- nahradí škodu, způsobí-li ji neúplnou nebo nesprávnou informací nebo škodlivou radou
- danou za odměnu v záležitosti svého vědění nebo dovednosti

způsob a rozsah náhrady škody

- škoda se nahrazuje **uvedením do předešlého stavu**
- není-li to dobře možné, anebo žádá-li to poškozený, hradí se škoda **v penězích**
- **nemajetková újma** se odčiní přiměřeným **zadostiučiněním**
- **zadostiučinění** musí být poskytnuto **v penězích**, nezajistí-li jeho jiný způsob **skutečné a dostatečně účinné odčinění** způsobené újmy
- hradí se **skutečná škoda** a to, co poškozenému ušlo (**ušlý zisk**)

náhrada újmy na zdraví

- plně vytrpěné **bolesti** a další nemajetkové újmy
- **ztížení společenského uplatnění**
 - ✓ vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného
 - ✓ nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti

rozsah náhrady škody - usmrcení

- Při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví odčiní škůdce **duševní útrapy**
 - **manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké**
 - **peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení**
 - **nelze-li** výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti

rozsah náhrada škody

- **účelně vynaložené náklady**
 - spojené s péčí o zdraví poškozeného
 - s péčí o jeho osobu
 - nebo jeho domácnost
- **přiměřené náklady spojené s pohřbem** tomu, kdo je vynaložil
- **náhrada za ztrátu na výdělku** po dobu pracovní neschopnosti poškozeného
- **náhrada za ztrátu na důchodu** náleží poškozenému ve výši
- **při usmrcení** hradí škůdce peněžitým důchodem **náklady na výživu pozůstalým**

Trestněprávní odpovědnost při poskytování zdravotních služeb

**(zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
zák. č. 141/1961 Sb., trestní řád)**

trestněprávní odpovědnost

- **Předpoklady:**

- zákonem chráněný společenský zájem
- existence trestního jednání
- trestně odpovědná osoba
- zaviněné jednání (úmysl, nedbalost)

- **Trestným činem je** protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

odpovědný subjekt

- **za trestné činy**

spáchané v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb

je odpovědným subjektem - **trestněprávní odpovědnost (!)**

- **zdravotnický pracovník**

- poskytovatel zdravotních služeb (právnícká nebo fyzická osoba)

trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel

- **chtěl** způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, nebo
- **věděl**, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.

trestný čin je spáchán nedbalostně, jestliže pachatel

- **věděl**, že může způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů **spoléhal**, že takové porušení nebo ohrožení **nezpůsobí**, nebo
- **nevěděl**, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům **vědět měl a mohl**.

vyloučení protiprávnosti

- **krajní nouze**

- čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem

- **nutná obrana**

- čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem (přiměřenost!)

- **svolení poškozeného**

- není trestným činem jednání na základě svolení osoby, jejíž zájmy jsou činem dotčeny (např. svolení k lékařskému zákroku)

- neplatí pro souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení

- **přípustné riziko**

- př. společensky prospěšná činnost, která ohrozí/ poruší zájem chráněný trestním zákonem

- **oprávněné použití zbraně**

- použití zbraně v mezích stanovených právním předpisem

trestné činy ve zdravotnictví (např.)

- § 140 TZ Vražda
- § 141 TZ Zabití
- § 144 TZ Účast na sebevraždě
- § 145 TZ Těžké ublížení na zdraví
- § 146 TZ Ublížení na zdraví
- § 170 TZ Zbavení osobní svobody
- § 171 TZ Omezení osobní svobody
- § 180 TZ Neoprávněné nakládání s osobními údaji
- § 181 TZ Poškození cizích práv
- § 230 TZ Neoprávněný přístup k počítačovému systému
- § 367 TZ Nepřekažení trestného činu
- § 368 TZ Neoznámení trestného činu

druhy trestů

- a) **odnětí svobody**
- b) **domácí vězení**
- c) **obecně prospěšné práce**
- d) propadnutí majetku
- e) **peněžitý trest**
- f) propadnutí věci
- g) **zákaz činnosti**
- h) zákaz držení a chovu zvířat
- i) zákaz pobytu
- j) zákaz vstupu na sport., kulturní a jiné společenské akce
- k) ztrátu čest.titulů/ vyznamenání
- l) ztrátu vojenské hodnosti,
- m) vyhoštění

M U N I

M E D